25/11/2018

Μητρ. Ναυπάκτου: “Το Έθνος μας ποτέ δεν ήταν ουδετερόθρησκο”

/ Επικαιρότητα

“ΤΟ ΕΘΝΟΣ μας ποτέ δεν ήταν ουδετερόθρησκο, από τον Όμηρο, την προσωκρατική φιλοσοφία, την κλασική μεταφυσική, τη στωική φιλοσοφία, τον νεοπλατωνισμό κτλ” λέει στο «Εθνος της Κυριακής» ο μητροπολίτης Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου Ιερόθεος. Πρόκειται για τον ιεράρχη που επιφορτίστηκε με την ιδιότητα του εκπροσώπου Τύπου στη συνεδρίαση της Ιεράς Συνόδου την Παρασκευή 16 Νοεμβρίου και ο οποίος, μαζί με τους μητροπολίτες Σύρου, Σερρών και Πατρών, συνέταξε το τελικό κείμενο, το οποίο ομοφώνως αποδέχθηκε η Ιεραρχία.

Σεβασμιώτατε, ποια είναι η δική σας άποψη για το σχέδιο συμφωνίας των 15 σημείων μεταξύ της Εκκλησίας της Ελλάδος και του Κράτους; Είχατε ενημερωθεί για τις συζητήσεις που γίνονταν ανάμεσα στον πρωθυπουργό και τον Αρχιεπίσκοπο;

Ηταν καρπός πολύχρονων ή πολύμηνων συζητήσεων μεταξύ του Αρχιεπισκόπου και του πρωθυπουργού. Γνωρίζω ότι τον Αρχιεπίσκοπο πάντα τον απασχολούσε το θέμα της εκκλησιαστικής περιουσίας, ώστε η Εκκλησία να γίνει οικονομικά ανεξάρτητη. Ηδη στις 27 Σεπτεμβρίου κατέθεσε γραπτώς υπόμνημα με την «προσωπική πρόταση», με την οποία «πρέπει να υπογραφεί μία νέα σύμβαση Πολιτείας και Εκκλησίας», που έχει τα βασικά σημεία της σύμβασης που ήρθε στην επιφάνεια. Ομως, για την τελική συμφωνία μάς ενημέρωσε λίγες ημέρες πριν από τη συζήτηση στη Διαρκή Ιερά Σύνοδο της 6ης Νοεμβρίου 2018 και τότε του εξέφρασα τις σοβαρές επιφυλάξεις μου. Παρά ταύτα, δεν περίμενα ότι θα γίνει τόσο σύντομα και επίσημα η ανακοίνωση, και μάλιστα στο πόντιουμ όπου υποδέχεται ο πρωθυπουργός τους αρχηγούς των κρατών.

Κάποιοι διάλογοι που διέρρευσαν μετά τη θυελλώδη συνεδρίαση της Ιεραρχίας διαψεύστηκαν. Τι ακριβώς ειπώθηκε και ποιες ήταν οι ενστάσεις των μητροπολιτών;

Η συνεδρίαση αυτή δεν ήταν συνηθισμένη κατά την περίοδο της Αρχιεπισκοπίας του Ιερώνυμου, γιατί και το θέμα ήταν πολύ σοβαρό. Οι περισσότεροι διάλογοι που δημοσιεύθηκαν ήταν ή ανύπαρκτοι ή αλλοιωμένοι. Ακούστηκαν και βαρύτερες εκφράσεις. Ομως, οι ιεράρχες εξέφρασαν τις απόψεις τους με σεβασμό στον Αρχιεπίσκοπο – τουλάχιστον έτσι ισχυρίζονταν. Το πρόβλημα για μένα είναι ποιος «διαρρέει» ανύπαρκτες ή δευτερεύουσες πληροφορίες και για ποιον σκοπό. Πιθανόν αυτό, εκτός των άλλων, είναι μέσα στη νοοτροπία του «τακτικισμού», που σημαίνει ότι προβάλλονται ελάσσονα ζητήματα και παραθεωρούνται τα πρωτεύοντα και βασικά.

Ποια λάθη νομίζετε ότι έγιναν στο θέμα αυτό από πλευράς πρωθυπουργού και Αρχιεπισκόπου;

Νομίζω ότι έγιναν σοβαρά λάθη τακτικής. Δηλαδή, παραθεωρήθηκε το Οικουμενικό Πατριαρχείο, αγνοήθηκαν η Εκκλησία της Κρήτης και οι μητροπόλεις των Δωδεκανήσων και υποτιμήθηκαν τόσο οι ιεράρχες της Εκκλησίας της Ελλάδος όσο και οι κληρικοί, τους οποίους αφορούσε το θέμα, δηλαδή αγνοήθηκε το συνοδικό σύστημα της Εκκλησίας και η επίδραση που έχει αυτό στον λαό. Και βεβαίως, παραθεωρήθηκε ότι η Εκκλησία είναι ένας ευαίσθητος οργανισμός, που δεν επιδέχεται κομματικές παρεμβάσεις.

Η κυβερνητική πρόταση για τη συνταγματική αναθεώρηση περιλαμβάνει και την αλλαγή του άρθρου 3, ώστε η Ελλάδα να μετατραπεί σε «ουδετερόθρησκο» κράτος. Για ποιον λόγο δεν έχουμε ακούσει την άποψη της Ιεράς Συνόδου για το συγκεκριμένο ζήτημα;

Πολλοί αρχιερείς έθεσαν αυτό το θέμα. Προσωπικά, έγραψα γι' αυτό και είπα τα σχετικά στην Ιεραρχία και το θεωρώ το σοβαρότερο θέμα, αφού το έθνος μας ποτέ δεν ήταν ουδετερόθρησκο, από τον Ομηρο, την προσωκρατική φιλοσοφία, την κλασική μεταφυσική, τη στωική φιλοσοφία, τον νεοπλατωνισμό κ.λπ. Στην απόφαση της Ιεραρχίας γίνεται λόγος και για το θέμα αυτό, όταν τονίζεται ότι θα συνεχιστεί ο διάλογος σε θέματα αμοιβαίου ενδιαφέροντος. Το ερώτημα είναι: γιατί οι δημοσιογράφοι δεν το το ανέδειξαν; Πάντως, η απόφαση δύο συνεδριάσεων της Ιεραρχίας (Οκτώβριος 2017 και Οκτώβριος 2018) είναι να μη συζητήσουν αυτό το θέμα με εκπροσώπους της κυβέρνησης, αλλά με τη διακομματική επιτροπή των κοινοβουλευτικών κομμάτων.

Κάποιοι προσπαθούν να εμφανίσουν την Ιεραρχία διχασμένη, ενώ ταυτόχρονα υπάρχουν μητροπολίτες που δεν κρύβουν τη φιλοδοξία τους για τη μελλοντική διεκδίκηση του Αρχιεπισκοπικού Θρόνου. Μπορεί αυτό το ζήτημα να οδηγήσει σε δυσμενείς εξελίξεις εις βάρος του Αρχιεπισκόπου;

Δεν νομίζω ότι η Ιεραρχία εμφανίστηκε διχασμένη. Αντίθετα, με την ομόφωνη απόφασή μας αποδείξαμε την ενότητά μας γύρω από τον Αρχιεπίσκοπο, αφού και εκείνος αποδέχθηκε αυτή την προσπάθεια που κάναμε μερικοί από εμάς για να βγει μια απόφαση ενωτική. Μια λεπτομέρεια είναι σημαντική. Οταν ανακοίνωσα τα τρία σημεία της ενδεχόμενης απόφασης που καταρτίσαμε -με πρόταση του Αρχιεπισκόπου- με τους μητροπολίτες Σύρου, Πατρών και Σερρών, και έγινε αποδεκτή, στη συνέχεια ρώτησα: «Να προσθέσω και το ομοφώνως;». Τότε όλοι με ενθουσιασμό επικρότησαν την πρόταση. Ως προς τη διαδοχή του Αρχιεπισκόπου, θεωρώ «άηθες ήθος» το να υπάρχουν, αν υπάρχουν ενσυνειδήτως, τέτοιες «φιλοδοξίες» όταν ο Αρχιεπισκοπικός Θρόνος είναι καλυμμένος. Είναι λυπηρό να χρησιμοποιούνται σοβαρά ζητήματα για να εκφραστούν τέτοιες «φιλοδοξίες», που παρατηρούνται σε άλλους χώρους.

Ο Μακαριώτατος δήλωσε ότι «θα μιλήσει τελευταίος». Θεωρείτε ότι αυτό είναι δείγμα αδυναμίας ή ο Αρχιεπίσκοπος καταγράφει αυτήν τη στιγμή προθέσεις, αντιδράσεις, προκειμένου να διαμορφώσει τη στρατηγική του για την επιτυχή έκβαση του σχεδίου συμφωνίας με την κυβέρνηση;

Τη φράση αυτή τη δανείστηκε από τον Μακαριστό Αρχιεπίσκοπο Σεραφείμ, ο οποίος πράγματι μιλούσε τελευταίος – και αυτό δεν είναι θέμα αδυναμίας, αλλά σύνεσης. Ομως, ο Αρχιεπίσκοπος Ιερώνυμος ήταν ο πρώτος που συζήτησε το θέμα με τον πρωθυπουργό, αλλά και εκείνος που συμφώνησε με την τελική απόφαση της Ιεραρχίας. Πιθανόν χρησιμοποίησε αυτήν τη φράση επειδή γνωρίζει μερικά πράγματα που εμείς αγνοούμε. Αυτό θα φανεί στη συνέχεια των εξελίξεων.

Μετά τη δική σας «κόκκινη γραμμή» στο ζήτημα της αλλαγής του τρόπου μισθοδοσίας των κληρικών και την απόφαση της κυβέρνησης να καταθέσει σχετικό σχέδιο νόμου, πιστεύετε ότι η επιτροπή που θα συγκροτηθεί θα κάνει ουσιαστικό διάλογο για την επίλυση της διαφωνίας αυτής;

Η ομόφωνη απόφαση της Ιεραρχίας χρησιμοποιεί τρία ρήματα: «Να συνεχιστεί» ο διάλογος, «να αναθέσει» στη Διαρκή Ιερά Σύνοδο για να συγκροτήσει την επιτροπή διαλόγου και «να εμμείνει» στο σημερινό καθεστώς μισθοδοσίας. Ασφαλώς, οι δύο επιτροπές έχουν να κάνουν σημαντικό έργο σε όλα τα κοινού ενδιαφέροντος θέματα, μέσα στο πλαίσιο της ειλικρίνειας και της ενότητας.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΗ ΜΑΡΙΝΑ ΖΙΩΖΙΟΥ/ ΕΘΝΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ